

thingsmand bebudet Vædringsforslag til § 8, maa jeg bemærke, at jeg fra min Side finder omtrent ligesaa liden Betyggelse ved, at Sager af det Slags, naar der nemlig spørges om det gjensidige Forhold mellem Eier og Forpagter i Anledning af, at en ny Drift kræver nye Kræfter, — at Sager af det Slags afgjøres ved Domstolene, som at de afgjøres ved de omhandlede Commissioner. Være disse Commissioner anderledes organiserede, kunde det maafee end være nok saa betryggende, at de afgjøres ved samme, men efter den Indretning, de have, tør jeg ikke anbefale dette, men finder, at den eneste Maade, hvorpaa man kan komme ud af Sagen, er den, at Høveriafløsningen ikke indtræder, førend Forpagtningstiden er udløbet, med mindre Forpagteren samtykker deri, og jeg troer, at den Fare, der skulde være for at Høveriets Afløsning derved vilde standses, virkelig er ubetydelig, da Forpagteren i de allerfleste Tilfælde vil finde sig deri paa billige Bilskaar. Han vil vistnok saavel som de fleste Godseiere være meget kjed af Høveriet, og, dersom de Høveripligtige altsaa ville indrømme en nogenlunde billig Godtgjørelse, og Godseieren tillige er villig til at yde ham den fornødne Hjælp til at kunne drive Gaarden for Fremtiden uden Høveri, vil han vistnok være villig dertil. Forsaavidt angaar det Spørgsmaal, om der skal være Afgang til Cassation af saadanne ved Commissionen afgivne Bestemmelser, som indeholde noget Stridende mod Lovene, har den ærede Drdsfører anført, at enhver Myndighed, der har den endelige Afgjørelse, er udsat for at feile, og at man desuagtet derfor maa lade det blive ved hvad der engang er blevet afgjort. Men jeg troer, at den Myndighed, hvorom her er Tale er langt mindre tilforladelig end nogen anden, der er indrettet her i Staten; thi, de fleste af Dommerne bestaae af de Mænd, som udnævnes af Parterne, og der er altsaa megen Anledning til Frygt for, at der kan stee Forurettelser, og naar der endog er 2 andre Medlemmer foruden dem i Commissionen, kunne disse staae mod hinanden, og der er da og kun liden Betyggelse for et retfærdigt Udfald. Det er vel nødvendigt ved en saadan Afsløsningscommission, at den ikke har Afgjørelsen med

Hensyn til Ansættelsen af Høveriets Verdi. Men iøvrigt troer jeg ikke, at det er nødvendigt, at dens Behandling er upaaankelig. Naar den ærede Drdsfører endvidere mener, at, hvis Sagen skulde paa den af mig angivne Maade gaae til Høisteret, med Hensyn til Afgjørelsen af det Spørgsmaal, om der er begaaet noget Lovstridigt, Høisteret da ikke skulde handle som Domstol, saa er det ganske imod mit Forslag. Fordi der ikke fandt den sædvanlige Procedure Sted, skulde Høisteret ikke, som han mener, afgive en Betænkning, men en afgjørende Beslutning; thi det er jo Noget, som paa ingen Maade er ukjendt paa andre Steder, at visse Sager afgjøres ved Domstolene uden formelig Procedure efter indhentet Erklæring og Dplysning. Forresten har jeg blot nævnt det som en mulig Udvei. Jeg har gjort opmærksom paa Trangen til, at man har en saadan Udvei, og har jeg ikke i Diebliffet vidst nogen anden og mere betryggende. Men jeg veed meget godt, at der er Udskilligt at tage under Overveelse, inden der kan optages nogen Lovbestemmelse derom. Jeg vilde i alt Fald, om jeg endog saa iøvrigt vilde indlade mig paa at stille et Vædringsforslag ved denne Anordning, dog ikke gjøre noget Forslag i denne Retning, naar der ikke var Leilighed til først derom at indhente Høisterets Betænkning. Naar det iøvrigt er anført, at en saadan Revision ikke kjendes med Hensyn til andre overordentlige Myndigheder eller Autoriteter, som have lignende Afgjørelse, f. Ex. ikke med Hensyn til Landvæsens-Commissionen, saa kan det neppe nægtes, at der er en ganske anden Betyggelse ved den Maade, hvorpaa de Sager afgjøres, deels ved Landvæsenscommissionen og deels i anden Instants, forhen ved Rentekammeret, nu ved Indenrigsministeren. Men jeg tvivler aldeles ikke om, at, dersom det Tilfælde nogenstinde var optaaet, at der var handlet mod Loven, og der var Noget, hvorved en saadan Autoritet var gaaet udenfor sin Competence, saa vilde den Bedkommende kunne have erholdt Bevilling til at faae Sagen forsaavidt indanket for Domstolene og sandsynligviis lige for Høistret. Men jeg troer, at alle saadanne Udveie vilde være affaarne, naar der udkom en Lov, som den her omhandlede, uden at der